

Super Sonntag: uitslagen deelstaatverkiezingen

Verkiezingen in Baden-Württemberg, Rijnland-Palts en Saksen-Anhalt

[Achtergrond](#) - 14 maart 2016 - Auteur: Marja Verburg

De AfD is in alle drie de deelstaten in het parlement gekozen. Geen van de bestaande coalities in Baden-Württemberg, Rijnland-Palts en Saksen-Anhalt kan met deze uitslagen verder regeren. De opkomst is in alle drie de deelstaten hoger dan bij de vorige verkiezingen. Een overzicht van de uitslagen.

De verkiezingen in Baden-Württemberg, Rijnland-Palts en Saksen-Anhalt laten een verdeeld Duits partijenlandschap zien. *Föderalismus pur*, zoals publieke zender ARD het noemt.

Gemeenschappelijk hebben alle drie de deelstaten dat de rechts-conservatieve AfD ruim heeft gewonnen en de CDU heeft verloren. Maar in Baden-Württemberg is Bündnis 90/Die Grünen de grootste partij, in Saksen-Anhalt de CDU en in Rijnland-Palts de SPD. Dat laatste is des te opvallender omdat de SPD in Saksen-Anhalt meer dan gehalveerd is en in Baden-Württemberg ruim 10 procent verloren heeft. In alle drie de deelstaten kunnen de bestaande regeringen niet meer samen verder en wachten ingewikkelde coalitiebesprekingen.

De winst van de AfD laat ontevredenheid van veel mensen met het vluchtelingenbeleid van CDU-kanselier Merkel duidelijk zien. Aan de andere kant hebben in Baden-Württemberg en Rijnland-Palts voorstanders van Merkels beleid, de populaire regeringsleiders Kretschmann (Die Grünen) en Dreyer (SPD), gewonnen.

De voorlopige uitslagen:

Baden-Württemberg

Bündnis 90/Die Grünen	30,3 procent (-12 procent)
CDU	27,0 procent (+6,1 procent)
AfD	15,1 procent (+15,1 procent)
SPD	12,7 procent (-10,4 procent)
FDP	8,3 procent (+3 procent)

[\(voorlopige uitslag 13 maart\)](#)

Met deze uitslag kan minister-president Winfried Kretschmann (Bündnis 90/Die Grünen) niet verder regeren met coalitiepartner SPD. De Groenen kunnen wel met de CDU regeren, of een 3-partijen-coalitie vormen met de SPD en de FDP (*Ampel* of stoplichtcoalitie genoemd). Ook een coalitie van CDU, SPD en FDP is mogelijk, de zogenoemde Duitsland-coalitie, naar de kleuren van de Duitse vlag.

De CDU heeft het slechtste resultaat ooit in Baden-Württemberg gehaald en is voor het eerst in de naoorlogse geschiedenis niet meer de grootste partij in de Zuid-Duitse deelstaat. Dat is niet alleen het resultaat van Merkels vluchtelingenbeleid, maar komt ook door de weinig aansprekende CDU-kandidaat Guido Wolf. Een peiling van voor de verkiezingen gaf aan dat meer mensen in Baden-Württemberg landelijk CDU zouden stemmen dan regionaal.

Ook de SPD heeft flink verloren, ruim 10 procent. Bij de verkiezingen in 2011 haalde de partij 23,1 procent van de stemmen.

[Bekijk de reacties van de politici bij ZDF Heute](#)

Rijnland-Palts

SPD	36,2 procent (+0,5 procent)
CDU	31,8 procent (-3,4 procent)
AfD	12,6 procent (+12,6 procent)
Bündnis 90/Die Grünen	5,3 procent (-10,1 procent)
FDP	6,2 procent (+2 procent)

([voorlopige uitslag 13 maart](#))

Minister-president Malu Dreyer (SPD) kan met deze uitslag niet verder regeren met coalitiepartner Die Grünen, die ten opzichte van 2011 ruim 10 procent van de stemmen heeft verloren. Een grote coalitie van SPD en CDU, met de SPD als de grotere partij, heeft een ruime meerderheid. Ook zou de SPD een coalitie kunnen vormen met Die Grünen en de FDP (*Ampel* of stoplichtcoalitie genoemd).

De SPD heeft verrassend gewonnen. In de peilingen liepen de sociaal-democraten lange tijd achter op de CDU met lijsttrekker Julia Klöckner en was het nog maar de vraag of ze de grootste partij zou blijven. De winst is voor een groot deel te danken aan de populariteit van Dreyer. De CDU heeft een van de slechtste resultaten in Rijnland-Palts ooit gehaald, waar ze tot 1991 altijd heeft geregeerd. In 2011 kreeg de partij nog 35,2 procent van de stemmen.

[Bekijk de reacties van de politici bij ZDF Heute](#)

Saksen-Anhalt

CDU	29,8 procent (-2,7 procent)
AfD	24,2 procent (+24,2 procent)
Die Linke	16,3 procent (-7,4 procent)
SPD	10,6 procent (-10,9 procent)
Bündnis 90/Die Grünen	5,2 procent (-1,9 procent)
FDP	4,9 procent (+1,1 procent)

[\(voorlopige uitslag 14 maart\)](#)

In Saksen-Anhalt moet CDU-minister-president Reiner Haseloff ook op zoek naar nieuwe coalitiepartners. Voor voortzetting van de huidige regering met de SPD hebben de sociaal-democraten te veel verloren, ze zijn meer dan gehalveerd. Wel is een drie-partijen-coalitie mogelijk van CDU, SPD en Groenen. Een coalitie van CDU en AfD is getalsmatig het meest logisch, maar uitgesloten omdat de christen-democraten niet met de AfD willen regeren. AfD-lijsttrekker Poggenburg heeft vanavond bovendien benadrukt dat hij oppositie wil voeren.

De Alternative für Deutschland is vanuit het niets de tweede partij van Saksen-Anhalt geworden, groter dan Die Linke en de SPD. De SPD heeft ruim 10 procent verloren en Die Linke ruim 7 procent. De CDU heeft ten opzichte van 2011 bijna 3 procent verloren.

[Bekijk de reacties van de politici bij ZDF Heute](#)

Succes AfD

Dat de rechts-conservatieve AfD zo goed scoort, komt volgens de ARD omdat veel mensen bang zijn voor een te grote invloed van de islam en voor toenemende criminaliteit. Dat blijkt uit cijfers uit Rijnland-Palts, die volgens de ARD exemplarisch zijn voor de andere deelstaten. In Rijnland-Palts is 53 procent van de bevolking bezorgd over een groeiende invloed van de islam. Van de AfD-stemmers is dat 95 procent. Bang voor meer criminaliteit is 52 procent van de bevolking en 91 procent van de AfD-kiezers. Verder waarderen veel kiezers het dat de AfD thema's aanspreekt die andere partijen laten liggen en dat ze de zorgen van de bevolking serieus neemt, blijkt uit peilingen van de ARD.

Van de AfD-kiezers in Saksen-Anhalt geeft 56 procent aan dat de vluchtelingencrisis de belangrijkste reden is om de partij te kiezen. 42 procent geeft aan dat het hen vooral om sociale rechtvaardigheid gaat. Het merendeel van de AfD-stemmers bestaat uit jonge mannen, aldus de ARD.

Dat de AfD het vooral in Saksen-Anhalt zo goed doet, heeft verschillende oorzaken, schreef de [Frankfurter Allgemeine Zeitung](#) al voor de verkiezingen. Veel kiezers zijn ontevreden en willen een proteststem laten horen. De werkloosheid

nam na de eenwording meer dan in andere deelstaten toe en is met 15 procent nog steeds hoog. Mede daardoor is er weinig vertrouwen in de politiek. Veel mensen zijn niet zo politiek bewust, de opkomst bij verkiezingen is doorgaans laag. Na de val van de Muur zijn veel hoger opgeleiden uit Saksen-Anhalt vertrokken. De deelstaat kende tot voor kort weinig buitenlanders, moslims vormen een heel kleine minderheid. Daarom zorgt de toestroom van vluchtelingen voor veel onrust.

De AfD, opgericht in 2013, zit na deze verkiezingen in acht van de zestien deelstaatparlementen. Bij de Bondsdagverkiezingen in 2013 haalde de partij de kiesdrempel niet, maar in 2014 werd ze wel in het Europees Parlement gekozen.

[Lees meer over de opmars van de AfD](#)

Opkomst

De opkomst bij de verkiezingen vandaag is in alle drie de deelstaten hoger dan 5 jaar geleden. In totaal konden vandaag 13 miljoen van de 80 miljoen Duitse inwoners gaan stemmen. In Baden-Württemberg en Rijnlands-Palts was de opkomst 70,4 procent (in 2011 resp. 66,3 en 61,8 procent), in Saksen-Anhalt 61,1 procent (2011: 51,2 procent).

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/15618/super-sonntag-uitslagen-deelstaatverkiezingen>